

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO SENATVĖS PENSIJŲ IŠANKSTINIO
MOKĖJIMO
Į S T A T Y M A S**

2003 m. lapkričio 18 d. Nr. IX-1828
Vilnius

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis Įstatymas reglamentuoja išankstinį valstybinių socialinio draudimo senatvės pensijų (toliau – išankstinė senatvės pensija) skyrimą, dydžio apskaičiavimą ir mokėjimą.

2 straipsnis. Teisė gauti išankstinę senatvės pensiją

Teisę gauti išankstinę senatvės pensiją turi nuolat Lietuvos Respublikoje gyvenantys asmenys, atitinkantys šio Įstatymo 3 straipsnyje nustatytas sąlygas išankstinei senatvės pensijai skirti, jeigu Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse nenustatyta kitaip.

3 straipsnis. Išankstinės senatvės pensijos skyrimo sąlygos

1. Išankstinė senatvės pensija skiriama asmeniui, kuris kreipimosi dėl išankstinės senatvės pensijos dieną atitinka visas šias sąlygas:

1) iki Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo 18 straipsnio 1 dalyje nustatyto senatvės pensijos amžiaus jam yra likę ne daugiau kaip 5 metai;

2) turi ne mažesnę kaip 30 metų valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nurodytus asmenis;

3) paskutinius 12 mėnesių iki kreipimosi dėl išankstinės senatvės pensijos įstatymų nustatyta tvarka buvo registruotas bedarbiu Lietuvos darbo biržos teritorinėje darbo biržoje, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje nurodytus asmenis;

4) negauna kitų valstybinių socialinio draudimo, valstybinių, šalpos pensijų (išskyrus šalpos pensijas, įstatymų nustatytais atvejais mokamas namuose invalidus slaugantiems asmenims), užsienio valstybės pensijų, nuolatinių pensinio pobūdžio išmokų už asmens darbo pobūdį (valstybinės signataro rentos, artistų rentos, kompensacijos už ypatingas darbo sąlygas ir pan.), mokamų iš valstybės biudžeto ar valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto, pensijų išmokų, gaunamų bet kuriuo Pensijų kaupimo ir Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymuose nustatytu būdu, netekto darbingumo periodinės kompensacijos, šalpos kompensacijos ar bedarbio pašalpos (toliau šiame Įstatyme – pensijos ir išmokos);

5) nėra vienas iš asmenų, išvardytų Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 1–8 punktuose, taip pat nėra ūkininkas ar jo partneris pagal Ūkininko ūkio įstatymą;

6) atitinka kitas Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatytas sąlygas senatvės pensijai gauti, išskyrus senatvės pensijos amžiaus reikalavimą.

2. Motinoms, kurios pagimdė ir išaugino iki 8 metų penkis ir daugiau vaikų, taip pat asmenims, kurie ne mažiau kaip 15 metų slaugė namuose savo vaikus (įvaikius) invalidus arba vaikus (įvaikius), pripažintus I ar II grupės invalidais nuo vaikystės arba tapusius I ar II grupės invalidais iki 18 metų, arba visiškos negalios invalidus, išankstinė senatvės pensija, jeigu jie atitinka šio straipsnio 1 dalies 1, 3–6 punktuose išvardytas sąlygas, gali būti paskirta ir tuo atveju, jeigu kreipimosi dėl išankstinės senatvės pensijos dieną šie asmenys turi ne mažesnę kaip 15 metų valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą.

3. Asmeniui, kuris iki kreipimosi dėl išankstinės senatvės pensijos skyrimo teisės aktų nustatyta tvarka buvo pripažintas nedarbingu ir atitinka šio straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 4–6 punktuose išvardytas sąlygas, išankstinė senatvės pensija skiriama, jeigu jis buvo įstatymų nustatyta tvarka nepertraukiamai registruotas bedarbiu Lietuvos darbo biržos teritorinėje darbo biržoje paskutinius 12 mėnesių, iki buvo pripažintas nedarbingu, ir jeigu jis, tapęs darbingu, vėl užsiregistravo ir yra registruotas bedarbiu iki pat kreipimosi dėl išankstinės senatvės pensijos dienos.

4 straipsnis. Išankstinės senatvės pensijos skyrimo ir mokėjimo terminai

1. Išankstinė senatvės pensija skiriama ir mokama nuo dienos, kurią turintis teisę gauti šią pensiją asmuo kreipėsi dėl jos paskyrimo.

2. Išankstinės senatvės pensijos mokėjimas nutraukiamas:

1) asmeniui sukakus senatvės pensijos amžių – nuo senatvės pensijos amžiaus sukakties dienos;

2) asmeniui paskyrus kitą pensiją ar išmoką (šio Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 4 punktas) – nuo kitos pensijos ar išmokos paskyrimo dienos;

3) asmeniui išvykus nuolat gyventi į užsienį, jeigu Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse nenustatyta kitaip – nuo mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį asmuo išvyko nuolat gyventi į užsienį, pirmos dienos.

5 straipsnis. Išankstinės senatvės pensijos mokėjimo sustabdymas ir atnaujinimas

1. Paskirtosios išankstinės senatvės pensijos mokėjimas sustabdomas ir ji nemokama, jeigu šios pensijos gavėjas tampa asmeniu, nurodytu Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 1–8 punktuose, taip pat ūkininku ar jo partneriu pagal Ūkininko ūkio įstatymą.

2. Jeigu išankstinės senatvės pensijos mokėjimas buvo sustabdytas pagal šio straipsnio 1 dalį, anksčiau paskirtosios išankstinės senatvės pensijos mokėjimas gali būti atnaujintas (šio straipsnio 3 ir 5 dalys) arba ši pensija paskirta iš naujo (šio straipsnio 4 ir 5 dalys), jei kreipimosi dėl išankstinės senatvės pensijos mokėjimo atnaujinimo ar skyrimo iš naujo dieną asmuo yra nustatyta tvarka registruotas bedarbis Lietuvos darbo biržos teritorinėje darbo biržoje.

3. Jeigu nuo išankstinės senatvės pensijos mokėjimo sustabdymo dienos nepraėjo 12 mėnesių, atnaujinamas anksčiau paskirtosios (sumažintos tokia pat dalimi kaip ir pensijos skyrimo metu) išankstinės senatvės pensijos mokėjimas.

4. Jeigu nuo išankstinės senatvės pensijos mokėjimo sustabdymo dienos iki kreipimosi dėl jos mokėjimo atnaujinimo dienos praėjo daugiau kaip 12 mėnesių, anksčiau paskirtosios išankstinės senatvės pensijos mokėjimas neatnaujinamas, o ši pensija skiriama iš naujo ir apskaičiuojama šio Įstatymo 6 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka.

5. Šio straipsnio 2–4 dalyse nustatytais atvejais išankstinės senatvės pensijos mokėjimas atnaujinamas arba ji iš naujo skiriama nuo pirmos dienos mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį asmuo kreipėsi dėl šios pensijos mokėjimo atnaujinimo arba skyrimo.

II SKYRIUS

IŠANKSTINĖS SENATVĖS PENSIJOS DYDIS

6 straipsnis. Išankstinės senatvės pensijos dydis

1. Išankstinė senatvės pensija apskaičiuojama taip kaip valstybinė socialinio draudimo senatvės pensija Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatyta tvarka ir mažinama po 0,4 procento už kiekvieną pilną mėnesį, asmeniui likusį iki senatvės pensijos amžiaus.

2. Kai dėl išankstinės senatvės pensijos skyrimo iš naujo kreipiasi asmuo, kuriam šios pensijos mokėjimas buvo sustabdytas, o nuo išankstinės senatvės pensijos mokėjimo sustabdymo dienos iki kreipimosi dėl jos mokėjimo atnaujinimo dienos praėjo daugiau kaip 12 mėnesių (šio Įstatymo 5 straipsnio 4 dalis), arba pensijos mokėjimas buvo nutrauktas (šio Įstatymo 7 straipsnis),

išankstinė senatvės pensija apskaičiuojama šio straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka ir mažinama po 0,4 procento už kiekvieną pilną mėnesį, kuriuos asmuo buvo gavęs anksčiau išankstinę senatvės pensiją.

7 straipsnis. Išankstinės senatvės pensijos skyrimas iš naujo

Išankstinė senatvės pensija, esant šio Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 1, 2, 4–6 punktuose nustatytoms sąlygoms, iš naujo skiriama asmeniui, kuriam šios pensijos mokėjimas buvo nutrauktas dėl to, kad jam buvo paskirta kita pensija ar išmoka (šio Įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 2 punktas), kurią (kurias) asmuo prarado teisę gauti, jeigu kreipimosi dėl išankstinės senatvės pensijos mokėjimo skyrimo iš naujo dieną asmuo yra nustatyta tvarka registruotas bedarbis Lietuvos darbo biržos teritorinėje darbo biržoje. Šiais atvejais išankstinė senatvės pensija skiriama nuo pirmos dienos mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį asmuo kreipėsi dėl šios pensijos skyrimo iš naujo.

8 straipsnis. Valstybinių socialinio draudimo pensijų apskaičiavimas asmeniui, gavusiam išankstinę senatvės pensiją

1. Skiriant valstybinę socialinio draudimo invalidumo pensiją nesukakusiam senatvės pensijos amžiaus asmeniui, kuris buvo gavęs išankstinę senatvės pensiją, invalidumo pensijos dydis apskaičiuojamas Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatyta tvarka ir nemažinamas dėl to, kad asmuo gavo išankstinę senatvės pensiją.

2. Asmeniui, gavusiam išankstinę senatvės pensiją, sukakus senatvės pensijos amžių, valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos dydis apskaičiuojamas Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatyta tvarka ir mažinamas dydžiu, kurį sudaro apskaičiuotos pensijos 0,4 procento, padauginto iš pilnų mėnesių, kuriuos asmuo gavo išankstinę senatvės pensiją, skaičiaus.

3. Kai sukakęs senatvės pensijos amžių asmuo, kuris buvo gavęs anksčiau išankstinę senatvės pensiją, įgyja teisę į invalidumo pensiją, valstybinės socialinio draudimo invalidumo pensijos dydis apskaičiuojamas Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatyta tvarka ir mažinamas dydžiu, kurį sudaro apskaičiuotos pensijos 0,4 procento, padauginto iš pilnų mėnesių, kuriuos asmuo gavo išankstinę senatvės pensiją, skaičiaus.

4. Mirus asmeniui, kuris iki mirties dienos gavo išankstinę senatvės pensiją, valstybinė socialinio draudimo našlių ir našlaičių pensija apskaičiuojama Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatyta tvarka, atsižvelgiant į mirusiojo gautos išankstinės senatvės pensijos dydį.

5. Mirus asmeniui, kuris išankstinę senatvės pensiją buvo gavęs anksčiau, valstybinė socialinio draudimo našlių ir našlaičių pensija apskaičiuojama atsižvelgiant į mirusiojo gautos (ar priklausiusios gauti) valstybinės socialinio draudimo senatvės ar invalidumo pensijos dydį, apskaičiuotą šio straipsnio 1–3 dalyse nurodyta tvarka.

III SKYRIUS

IŠANKSTINIŲ SENATVĖS PENSIJŲ SKYRIMAS, MOKĖJIMAS IR GINČŲ DĖL PENSIJŲ NAGRINĖJIMAS

9 straipsnis. Išankstinių senatvės pensijų mokėjimo šaltinis

Išankstinės senatvės pensijos mokamos iš Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto.

10 straipsnis. Išankstinių senatvės pensijų mokėjimas

1. Išankstines senatvės pensijas skiria ir moka Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniai skyriai, vadovaudamiesi šiuo Įstatymu, Valstybinių socialinio draudimo

pensijų įstatymu bei Vyriausybės patvirtintais Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatais.

2. Kreipiantis dėl išankstinės senatvės pensijos, privaloma pateikti visus Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose nurodytus dokumentus, būtinus šiai pensijai paskirti.

3. Išankstinės senatvės pensijos mokamos už praėjusį mėnesį Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos nustatyta tvarka.

11 straipsnis. Valstybinio socialinio draudimo fondo įstaigų sprendimų apskundimas

1. Jeigu asmuo nesutinka su Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinio skyriaus vedėjo (pavadootojo) sprendimu dėl jo teisės gauti išankstinę senatvės pensiją, jis turi teisę šį sprendimą per mėnesį nuo jo priėmimo apskusti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai.

2. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos direktoriaus (pavadootojo) ir teritorinio skyriaus vedėjo (pavadootojo) sprendimas gali būti apskustas teismui įstatymų nustatyta tvarka ir terminais.

12 straipsnis. Išankstinės senatvės pensijos gavėjo pareigos

Išankstinės senatvės pensijos gavėjas privalo pranešti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniam skyriui, kuris moka jam pensiją, apie aplinkybes, turinčias įtakos šios pensijos dydžiui ar mokėjimui, per 10 dienų nuo šių aplinkybių atsiradimo dienos. Jei apie tokias aplinkybes laiku nepranešus pensija yra permokama, permokėta suma išieškoma iš gavėjo pensijos Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinio skyriaus vedėjo (pavadootojo) sprendimu. Jei asmuo pensijos negauna, permoka išieškoma teismo tvarka.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

13 straipsnis. Pasiūlymas Vyriausybei

Pasiūlyti Vyriausybei pakeisti Valstybinių socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatus.

14 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

1. Šis Įstatymas įsigalioja nuo 2004 m. liepos 1 d.

2. Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių institucijos (įstaigos) bei kiti juridiniai asmenys privalo teikti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai ir (ar) jos teritoriniams skyriams išankstinėms senatvės pensijoms skirti ir mokėti reikalingus duomenis apie asmens gaunamas pensijas ir išmokas bei jų dydžius, taip pat kitą išankstinėms senatvės pensijoms skirti ir mokėti reikiamą informaciją.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ROLANDAS PAKSAS